
Das Gattenwohl – ein hermeneutisches Problem der Kanonistik

Prof. Dr. Andrzej Pastwa

Hypothesen die aus genetisch-historischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 1. Den Impuls zur Erneuerung der rechtlichen Ehedoktrin, im Rahmen der authentischen personalistischen Strömung, gab die Bemühung seiner Unterstützer um die Wiederintegration der auseinandergegangenen - und infolge dessen: inhaltlich inkompatiblen, im Bereich der Sprache: anachronischen - Segmente der *de matrimonio* Lehre.

- **Supposition.** Als bahnbrechendes Ereignis ist in diesem Kontext das Kreieren der neuen Formel: „das Wohl der Ehegatten“ anzusehen.

Hypothesen die aus genetisch-historischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 2. Die Absicht der Schöpfer und Verkünder des *aggiornamento* war eine „Brücke“ zwischen der ehelichen Liebe (*amor, Caritas*), verstanden als struktureller Grundsatz rechtlicher Relationen in der Ehe, und dem „personenbezogenem Ziel der Ehe“ aufzubauen.

- **Supposition.** Der Realisierung dieses Gedankens kamen zwei Programm-„Vorschläge“ zur Aufwertung der *bonum coniugum* Formel entgegen.

Hypothesen die aus genetisch-historischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 3. Erster „Vorschlag“ (Ombretta Fumagalli Carulli): die Suche nach den systemharmonischen Auffassungen der kanonischen Ehe rund um die Achse: *ordo caritatis – ordo procreationis*.

- **Supposition.** Man soll den Kernpunkt des neuen wesentlichen *in substantia matrimonii* Elements innerhalb der drei „immanenten“ und sich gegenseitig ergänzenden Aspekte betrachten: (1) in der Würde einer Person, (2) im Wert der Kommunion/Kommunikation von Personen, (3) im ethischen Imperativ des Wohlwollens (*benevolentia*).

Hypothesen die aus genetisch-historischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 4. Zweiter „Vorschlag“ (José Maria Serrano Ruiz): das Bild der Struktur der kanonischen Ehe in einem erneuerten, originellen Begriff-Gewand, wobei der personelle Charakter der Struktur in den Vordergrund geschoben wird .

- **Supposition.** Das Übertragen von Akzenten aus der „Sachdimension“ (im traditionellen Verständnis) in die „personelle und interpersonelle“ Dimension des Ehebundes offenbart, dass das *bonum coniugum* (*bonum consortii vitae et amoris coniugalibus*) das Fundament der rechtlichen interpersonellen Relationen in der Ehe darstellt.

Hypothesen die aus epistemologisch-methodologischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 1. Sorge des Johannes Paul II. und Benedikt XVI. die das Petrusamt ausübten, war das Absichern der inhaltlich-funktionellen „Wege“ der Interpretation/Anwendung des neuen Eherechts, gemäßes des *mens legislatoris*.

- **Supposition.** Das Ansprechen des *bonum coniugum* Themas in den päpstlichen Reden an die Römische Rota verwirklicht konsequent ein doppeltes Ziel: (1) ein Hauptzeugnis der vollen Wahrheit über die Ehe, (2) das Absichern ihres einheitlichen Erreichens in der kirchlichen Rechtsprechung.

Hypothesen die aus epistemologisch-methodologischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 2. Ausgangspunkt einer adäquaten Interpretation/Exposition der vollen Wahrheit über die Struktur der Ehe (mit *bonum coniugum* Element) ist die Idee des personalistischen „Realismus“.

- **Supposition.** Die päpstliche Lehre „autorisiert“ eine optimale Methodologie der Forschung an der *essentialia in matrimonio* die mit der Führung von Analysen rund um die Achse: anthropologischer Realismus – rechtlicher Realismus zusammenhängt (Carlos José Errázuriz Mackenna und andere Vertreter der pampelonischen Schule).

Hypothesen die aus epistemologisch-methodologischen Voraussetzungen hervorgehen

Hypothese 3. Als Garantie des *prudentia iuris* in der Angelegenheit der Identifizierung des autonomen Elements des Gattenwohls ist das Paradigma der „hermeneutischen Einheit“ und der mit ihr verbundene zentrale Rechtsprechungsort des Tribunals der Römischen Rota.

- **Supposition.** Das methodische Selektieren kohärenter Rechtsprechungslinien der Rota – unter Berücksichtigung von Kriterien für eine neue Richtung: konstant in der Zeit und allgemein unter verschiedenen Auditoren – ist möglich.

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Mons. CORMAC BURKE
Richter der Römischen Rota (1986–1999)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls im *tria bona matrimonii*

Musterurteil: Dec. c. Burke vom 26.11.1992 (*Armachana*)

Rechtsprechungslinie: Dec. c. Burke vom 11.04.1988 (*Romana*)
Dec. c. Burke vom 16.01.1997 (*Lugdunen*)
Dec. c. Burke vom 26.03.1998 (*Pelplinen*)
Dec. c. Burke vom 16.07.1998 (*Milvaukien*)

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Idee

ein wesentliches Element des Gattenwohls im *tria bona matrimonii*

Emblematisches Buch

L'oggetto del consenso matrimoniale. Un'analisi personalistica, Torino 1997.

Wissenschaftliche Leistungen

zahlreiche Studien, die der Problematik der *substantia matrimonii* gewidmet
sind

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Rota-Urteile c. Burke (allgemein)

- imponująca liczba stron motywów *in iure*
- konsekwentne roztrząsanie tematu: *l'oggetto del consenso matrimoniale*
- akcentowanie znaczenia osobocentrycznie zorientowanej klauzuli can. 1057 § 2: *sese mutuo tradunt et accipiunt*
- oryginalna i twórcza penetracja źródeł biblijnych *de matrimonio*

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Rota-Urteile c. Burke (allgemein)

- częste powoływanie się na personalistyczną wizję małżeństwa św. Jana Pawła II
- akcentowanie doniosłości formuły can. 1057 § 2: *sese mutuo tradunt et accipiunt*
- potwierdzenie pełnej kompatybilności schematu dóbr św. Augustyna z substancją nowo skodyfikowanego małżeństwa kanonicznego

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: c. Burke vom 26.11.1992 (*Armachana*)

- w imię czystości metodologicznej — należy respektować wytyczone przez tradycję kanonistyczną granice w obrębie schematu Tomaszowego: istota małżeństwa – istotny element/ istotny przymiot – cel
- *bonum coniugum* jako cel małżeństwa nie może być jednym z istotnych przymiotów lub istotnych elementów tego związku
- dobro małżonków nie rodzi żadnych innych niż *tria bona* istotnych praw i obowiązków
- dobra Augustyńskie stanowią podstawową strukturę, na której można budować *bonum coniugum*

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Mons. CORMAC BURKE
Richter der Römischen Rota (1986–1999)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls im *tria bona matrimonii*

Fazit

➤ Pogląd, że w obszarze *essentialia matrimonii* nie ma miejsca na autonomiczny „element” dobra małżonków jest dziś odosobniony

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Mons. RAFFAELLO FUNGHINI
Richter und Dekan der Römischen Rota (1984–1999–2004)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls im *bonum fidei*

Musterurteil: dec. c. Funghini vom 23.10.1991 (*Romana*)

Rechtsprechungslinie: dec. c. Funghini vom 14.10.1992 (*Vindobonen*)
dec. c. Funghini vom 14.12.1994 (*Bauzanen-Brixinen*)
dec. c. Funghini vom 24.05.1995 (*Forolivien-Brittinorien*)
dec. c. Defilippi vom 27.07.1994 (*Romana*)
dec. c. Turnaturi vom 18.04.1996 (*Florentina*)

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Idee

ein wesentliches Element des Gattenwohls im *bonum fidei*

Emblematischer Beitrag

L'esclusione del «bonum fidei», in: *Diritto matrimoniale canonico*, vol. 2: *Il consenso*, [Studi Giuridici, vol. 61], Città del Vaticano 2003, 279-285.

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: c. Funghini vom 23.10.1991 (*Romana*)

- autoryzacja – personalistyczna! – głównych założeń kierunku w orzecznictwie rotalnym – wykazującego różnicę conceptualną między *unitas* (istotny element) i *bonum fidei* (istotny przymiot)
- przymiotu jedności nie można identyfikować z *bonum fidei*, bo zakwestionowanie jedności *in consensu* może dotyczyć tylko poligamii, a *exclusio boni fidei* rozciąga się ponadto na przypadki cudzołóstwa
- **Mons. Arturo De Jorio:** przymiotu jedności nie można identyfikować z *bonum fidei*, bo zakwestionowanie jedności *in consensu* może dotyczyć tylko poligamii, a *exclusio boni fidei* rozciąga się ponadto na przypadki cudzołóstwa

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Musterurteil: c. Funghini vom 23.10.1991 (*Romana*)

- **Mons. Raffaello Funghini:** owszem, argumentacja ta pod względem logicznym jest bez zarzutu, jednak kreowanie na jej podstawie dychotomii w „sektorze” Augustyńskiego „dobra wierności” byłoby dalekie od personalistycznego odczytania prawdy *de matrimonio*
- intencja niedochowania wierności nie tylko rani i obraża dobro małżonków, lecz także jest przeciwna wspólności całego życia; małżonek wyrażając zgodę, nie oddaje w sposób pełny owej *facultas sexualis* drugiej stronie, która ma w tym względzie prawo do wyłączności i absolutnej trwałości
- wzajemna wierność nie wyczerpuje dobra małżonków, ale wszędzie jest uważana za kamień węgielny małżeństwa; gdzie jej nie ma lub zostaje naruszona dobro małżonków znajduje się w niebezpieczeństwie i zagrożone jest samo małżeństwo; budowli małżeństwa grozi ruina

Das Gattenwohl in „nichtautonomen“ Konfigurationen

Musterurteil: c. Funghini vom 23.10.1991 (*Romana*)

- **Prof. Paolo Bianchi** [*Quando il matrimonio è nullo?*]: wyostrza stanowisko Raffaella Funghiniego, twierdząc, że prawo-obowiązek wierności mógłby być tym elementem *ad validitatem*, do którego dałoby się – jurydycznie – sprowadzić temat *bonum coniugum*

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie:

- c. Defilippi (1994): „Co zaś odnosi się do wykluczenia *bonum fidei*, należy zwrócić uwagę, że tego rodzaju symulacja ma miejsce nie tylko wtedy, gdy wyklucza się istotny przymiot »jedności« zgodnie ze wskazaniem kanonów 1056 i 1101 § 2 KPK, lecz także wtedy, gdy wyklucza się »istotny element małżeństwa«, który odnosi się do „dobra małżonków” przynajmniej w aspekcie seksualności – stosownie do przepisów kanonów 1055 § 1 oraz 1101 § 2 KPK” (n. 6).
- c. Turnaturi (1996): przywołuje cytowany passus z wyroku c. Defilippi
- c. Funghini, c. Defilippi, c. Turnaturi - w wyrokach późniejszych dotyczących tytułu wykluczenia dobra wierności, ginie ślad po oryginalnej myśli *de bono coniugum*

Das Gattenwohl in „nichtautonomischen“ Konfigurationen

Mons. RAFFAELLO FUNGHINI
Richter und Dekan der Römischen Rota (1984–1999–2004)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls im *bonum fidei*

Fazit

➤ Obecnie tylko Paolo Bianchi jest skłonny widzieć L'elemento essenziale del bene dei coniugi nel *bonum fidei*; w artykule z 2012 roku akcentuje doniosłość orzeczeń c. Fungini (1991) i c. Defilippi (1994)

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. ANTONI STANKIEWICZ
Richter und Dekan der Römischen Rota (1978–2004–2012)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer erneuten
mutuum adiutorium Formel

Musterurteil: dec. c. Stankiewicz vom 23.06.1988 (*Medellen*)

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. ANTONI STANKIEWICZ

Rechtsprechungslinie:

- dec. c. Stankiewicz vom 16.12.1982 (*Romana*)
- dec. c. Di Felice vom 19.06.1984 (*Theatina*)
- dec. c. Stankiewicz vom 20.04.1989 (*Caracen*)
- dec. c. Stankiewicz vom 21.06.1990 (*Goana et Damanen*)
- dec. c. Stankiewicz vom 24.10.1991 (*Florentina*)
- dec. c. Huber vom 20.10.1995 (*Friburgen*)
- dec. c. Huber vom 3.07.1996 (*Taurinen*)
- dec. c. Stankiewicz vom 26.02.1999 (*Ern Akulamen-Angam Alien*)
- dec. c. Alwan vom 28.05.1999 (*Tarnovien*)
- dec. c. Stankiewicz vom 23.03.2000 (*Sancti Iacobi in Chile*)
- dec. c. Boccafola vom 13.07.2000 (*Kielcen*)
- dec. c. Ciani vom 12.12.2001 (*Salernitana-Campanien-Acernen*)
- dec. c. Stankiewicz vom 27.02.2003 (*Bogoten*)

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Idee

L'elemento essenziale del bene dei coniugi nella formula rinnovata del
mutuum adiutorium

Emblematischer Beitrag

Rilevanza canonica della comunione coniugale, in: *Vaticano II: bilancio e prospettive. Venticinque anni dopo (1962-1987)*, ed. R. Latourelle, P. Adnès, vol. 1, Assisi 1988².

Festschrift

«*Iustitia et iudicium*». *Studi di diritto matrimoniale e processuale canonico in onore di Antoni Stankiewicz*, vol. 1-4, ed. J. Kowal, J. Llobell, Città del Vaticano 2010.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Stankiewicz vom 23.06.1988 (*Medellen*)

- pierwszy „przełom” w orzecznictwie Roty Rzymskiej – uznanie autonomii elementu *bonum coniugum*; inne bliskie ideowo orzeczenia: c. Pinto (1983), c. Di Felice (1984), c. Pompedda (1988)
- ponens z kunsztem godnym mistrza personalizmu uzasadnia tezę, że istotne obowiązki małżeńskie wynikają z trzech tradycyjnych *bona matrimonii* oraz z *bonum coniugum*
- żaden inny redaktor wyroków rotalnych w dekadzie lat 80. XX wieku, nie podejmuje dyskursu sędziowskiego *par excellence* osobocentrycznego.
- argumentacja, konsekwentnie nawiązującą do doktrynalnych przesłanek, jakie płyną z nauki Jana Pawła II – z paradygmatem strukturalnej zasady małżeństwa, czyli miłości małżeńskiej

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Stankiewicz vom 23.06.1988 (*Medellen*)

- metodologia – mocną stroną dociekań ponensa w obszarze *essentialia*
- wykazanie fiaska koncepcji forsujących bezpośredni (autonomiczny) walor prawny miłości małżeńskiej
- pozytywne artykułowanie prawdy o przedmiocie zgody małżeńskiej wedle paradygmatu etycznej zasady miłości (*elementum amoris = elementum communionis vitae = elementum boni coniugum*).
- falsyfikacja poglądu tych sędziów rotalnych, którzy w *ius ad vitae communionem* chcieli widzieć ogół praw-obowiązków małżeńskich
- oryginalna propozycja jurydycznego odczytania biblijnej „prawdy początku” – z jasnym komunikatem, że pojęcia *una caro* i *mutuum adiutorium* stanowią podstawowy punkt odniesienia w określeniu elementu *bonum coniugum*

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie

- **c. Stankiewicz, c. Huber, c. Alwan, c. Boccafola, c. Ciani** – ponensi odnoszą się bezpośrednio do terminu „wzajemna pomoc”, ujmowanego w całej jego biblijnej głębi
- w „sektorze” *ordinatio ad bonum coniugum* sytuuje się istotne prawo-obowiązek do wzajemnej pomocy w rozumieniu osobowego dopełniania się oraz interpersonalnej integracji, które stanowią istotę komunii życia i miłości małżonków

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie:

- wzajemna pomoc nie wyczerpuje się w dążeniu do doskonałości materialnej małżonków przez zespolenie działań i wzajemnej pomocy sobie okazywanej, lecz obejmuje także wspólne dążenie do doskonałości duchowej, przejawiającej się w międzyosobowej integracji uczuć i woli
- istnieje jurydyczny wymóg podwójnej dyspozycji (gotowości woli, zdolności) nupturienta/nupturientów do: (1) przynajmniej minimalnej integracji psychoafektywnej i psychoseksualnej, (2) służenia małżonkowi pomocą, przynajmniej w stopniu minimalnym, zarówno w sferze materialnej, jak i moralno-duchowej

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. ANTONI STANKIEWICZ
Richter und Dekan der Römischen Rota (1978–2004–2012)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer erneuten
mutuum adiutorium Formel

Fazit

➤ Idea, że istotny element dobra małżonków syttuuje się w odnowionej formule *mutuum adiutorium* jest rezultatem pieczołowicie kreowanej antropologii prawnej małżeństwa – wedle paradygmatu miłości *caritas* i określonej przezeń małżeńskiej logiki „daru”

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. RENZO CIVILI

Richter und Dekan der Römischen Rota (1988–2001)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer ehelichen Relation von Personen mit gleicher Würde und gleichen Ehrechten

Musterurteil: dec. c. Civili vom 8.11.2000 (*Bratislavien. Tyrnavien*)

Rechtsprechungslinie: dec. c. Heredia Esteban vom 26.02.2013 (*Miamien*)
dec. c. Caberletti vom 21.03.2013 (*Sancti Ludovici*)

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Idee

ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer ehelichen Relation
von Personen mit gleicher Würde und gleichen Ehrechten

Emblematischer Beitrag

– es gibt keinen –

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Jahr 2000

- drugi i najważniejszy przełom w orzecznictwie Roty Rzymskiej – zaakcentowanie *explicite* autonomii tytułu nieważności małżeństwa *exclusio boni coniugum*
- dwa głośne wyroki Roty Rzymskiej: c. Pinto (VI'2000) und c. Civili (XI'2000); w obu przyjęta hipoteza: „wykluczenie dobra małżonków” (w pierwszym przypadku: obok potwierdzenia hipotezy „wykluczenia nierozzerwalności”).
- w jednym i drugim wyroku uwypuklenie w duchu *par excellence* personalistycznym (na kanwie magisterium Vaticanum II i osobocentrycznych idei Jana Pawła II) prawdy o godności osoby ludzkiej, z nader czytelnym przesłaniem: zakwestionowanie osobowej godności współmałżonka ma znaczenie prawne.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Jahr 2000

- **kwestia badana:** czy w argumentacji *in iure* chronologicznie pierwszego z wyroków, autorstwa obecnego dziekana Roty Rzymskiej Pia Vita Pinta, można się już dopatrzeć istotnego *novum* w określeniu badanego elementu *ad validitatem*?
- **odpowieź:** NIE; owszem ponens uwypukla głębię więzi międzyosobowej nupturientów, a mianowicie zestawia godność każdego małżonka oraz interpersonalną komplementarność z *bonum coniugum*; nie określa jednak, w jakim sensie oba elementy należą do wymienionego dobra; nie mówi także, w jaki sposób owo dobro może być wykluczone, czy to *explicite*, czy też *implicite* – wedle wskazanego w wyroku rozróżnienia.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Civili vom 8.11.2000 (*Bratislavien. Tyrnavien*)

- **punkt odniesienia** w badaniu hipotezy wykluczenia dobra – kryterium kan. 1135: nupturient w celu osiągnięcia wyłącznie własnego dobra podważa godność partnera małżeńskiego, odmawiając mu *in consensu* jakiegokolwiek prawa współdecydowania i współdziałania „w tym, co dotyczy wspólnoty życia małżeńskiego”.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Civili vom 8.11.2000 (*Bratislaviem. Tyrnavien*)

- wykazano, że nie została w ogóle zawiązana komunijna relacja międzyosobowa, oparta na jednakowej godności małżonków.
- pewna niedoskonałość argumentacji prawnej wyroku: brak jednoznacznego, zgodnego z treścią kan. 1135, zakreślenia ram przedmiotowych wykluczenia: *ea quae pertinent ad consortium vitae coniugalis*; czyli zaakcentowania, że ową jednakową godność osobową i równość praw małżeńskich odnosi się nie tyle do ogólnych praw podstawowych człowieka, ile do tego, co dotyczy wspólnoty życia małżeńskiego.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie

- znak rozpoznawczy: zaakcentowanie relewancji radykalnego wykluczenia drugiego jako małżonka, a to wskutek zakwestionowania jego godności i równości – atrybutów należnych każdej osobie ludzkiej
- cecha wspólną orzeczeń c. Civili (2000) oraz c. Heredia Esteban (2013) i c. Caberletti (2013): oprócz tego, że we wszystkich tych sentencjach przyjęto tytuł *exclusio boni coniugum*, wyeksponowanie waloru jurydycznego godności osoby jako małżonka w aspekcie równości praw małżeńskich
- element dobra małżonków: (1) transcenduje kompleks praw i obowiązków wywodzących się z *tria bona matrimonii*, (2) mając za podstawę „komunijność” osobowej relacji małżeńskiej, wykazuje wyraźne cechy odrębności od „zdefiniowanego” wcześniej w orzecznictwie Roty Rzymskiej, elementu wzajemnej pomocy w znaczeniu biblijnym.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. RENZO CIVILI
Richter der Römischen Rota (1988–2001)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer ehelichen Relation von Personen mit gleicher Würde und gleichen Ehrechten

Fazit

➤ Identyfikacja istotnego elementu dobra małżonków w relacji małżeńskiej osób o równej godności i równych prawach małżeńskich, czyli tzw. godnościowe ujęcia relacji małżeńskiej, jawi się dziś jako najbardziej wyraźny dowód autonomii elementu *bonum coniugum*

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. JOSÉ MARIA SERRANO RUIZ
Richter der Römischen Rota (1970–2007)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer personellen und interpersonellen Eherelation

Musterurteil: dec. c. Serrano Ruiz vom 29.07.2005 (*Basileen*)

Rechtsprechungslinie: dec. c. Serrano Ruiz vom 23.11.2001 (*Milvaukien*)
dec. c. Serrano Ruiz vom 23.01.2004 (*Brunen*)

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Idee

ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer personellen
und interpersonellen Eherelation

Emblematischer Beitrag

Il «bonum coniugum» e la dottrina tradizionale dei «bona matrimonii», in:
Diritto matrimoniale canonico, vol. 2: *Il consenso*, [Studi Giuridici, vol. 61], Città
del Vaticano 2003, 261-277.

Präsentation der wissenschaftlichen Arbeiten

La centralità della persona nella giurisprudenza coram Serrano, vol. 1-3, ed. F.
Catozzella, M.C. Bresciani, [Studi Giuridici, vol. 86], Città del Vaticano 2009.

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Serrano Ruiz vom 29.07.2005 (*Basileen*)

- w oryginalnej osobo-centricznej wizji wspólnoty małżeńskiej – kluczem do zgłębienia struktury małżeństwa jest logika „daru” i zasada *communio*
- ustalono, że pozwany cierpi na anomalię psychiczną, zwaną pseudologią; weryfikując hipotezę *incapacitas* (kan. 1095 n. 3), wykazano wpływ tej anomalii na podejmowanie przezeń poważnych decyzji (oprócz nieprawidłowych zachowań w różnych okolicznościach życia codziennego).
- zdiagnozowano u pozwanego: (1) nieodparte pragnienie ukazywania się w lepszym świetle, (2) życie w świecie urojonych fantazji, zastępowanie – w celu kompensacji braków – obiektywnej rzeczywistości fikcją i przeżywanie jej jako *realitas* ze wszystkimi tego konsekwencjami

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Musterurteil: dec. c. Serrano Ruiz vom 29.07.2005 (*Basileen*)

- brak prawdopodobności pozwanego „podminował” związek zawarty powódką i niewątpliwie miał wpływ przesądzający o niemożności trwania tego małżeństwa.
- stwierdzona u pozwanego *pseudologia fantastica* stanowiła poważny defekt osobowości, generując jego patologiczne skoncentrowanie na własnym „ja”; niezdolność ta okazała się absolutna (a nie tylko relatywna!) ze względu na samą naturę wymienionej anomalii, która niweczyła podstawy autentyczności wszelkich relacji międzyosobowych *in casu*
- konkluzja turnusu orzekającego: nie może być ani prawdziwego osobowego oddania się i przyjęcia, ani prawdziwej wspólnoty życia i miłości, ani osiągnięcia prawdziwego dobra małżonków, jeśli brak prawdziwej tożsamości (*vera identitas*) osoby wyrażającej zgodę

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie

- oryginalny sposób argumentowania za autonomią nowego elementu *ad validitatem*
- prawdę konsensu małżeńskiego identyfikują: (1) słowa-klucze: *consensus personalis* czy *actus amoris*, (2) charakterystyczna formuła orzeczenia wzorcowego (2005): *germana natura foederis coniugalis*, użyta w otoczeniu pojęć: *sacrum connubium* i *mysterium nuptialis christiani*

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Rechtsprechungslinie

- autentyczny consensus personalis – wyraz zaangażowania integralnie osobowego (z nieodłącznym wyróżnikiem: *totalitas*) – aktualizuje konieczną dyspozycję oblubieńczą nupturientów (*animus*)
- konstytutywny akt przymierza miłości określają *in concreto* cechy-walory porównywalne pod względem doniosłości z istotnymi przymiotami małżeństwa, takie jak prawdziwość, odpowiedzialność i oblatywność
- istnieje wymóg autentycznego oddania się i przyjęcia małżonków (*in consensu personali*), czyli wymóg przyjęcia dóbr małżeńskich *humano modo*

Das Gattenwohl in „autonomischen“ Konfigurationen

Mons. JOSÉ MARIA SERRANO RUIZ
Richter der Römischen Rota (1970–2007)

Idee: ein wesentliches Element des Gattenwohls in einer personellen und interpersonellen Eherelation

Fazit

➤ Oryginalna metoda zestrzajania w obszarze *substantia matrimonii* płaszczyzny „przedmiotowej” z płaszczyzną „osobową i międzyosobową” – kulminuje mocnym zaakcentowaniem prawdy konsensu małżeńskiego; tak ujawnia się istotny element dobra małżonków: wymóg przyjęcia dóbr małżeńskich *humano modo*